

De Balans

Februari 2019 - Jaargang 40 nummer 3

Winter editie

Had Ronald van Houdt het in het vorige nummer al over Lente Geuren; hier is dan toch echt nog eerst de Winter versie van de Balans!

Lente associeer ik niet direct met het thema Schaken is Oorlog, winter daarentegen wel. Het is een thema wat Ben Westerman in zijn bijdrage behandelt, en het is interessant leesvoer. Evenals de bijdrage van Kees, die het Tata Steel Journalisten toernooi evalueert.

Ikzelf verwerk de ontzetting van een illegale zet in een stukje met een historisch perspectief.

Timo en Geurt memoreren de prestaties van hun teams en John richt de schijnwerper op een nieuwe Houwdegen. En traditioneel wordt er ook weer gecombineerd!

52 paginas en 100 diagrammen: het moet niet gekker worden...

Jos Heesen

redactie

Colofon

De Balans is het clubblad van UCS De Rode Loper en verschijnt minimaal 4x per jaar.

Kopij kun je sturen naar : redactie@ucsderodeloper.nl

Redactie :

- Peter Das
- Jos Heesen
- John Temming
- Kees Volkers

Voor meer informatie over UCS De Rode Loper: www.ucsderodeloper.nl waar ook ons forum te vinden is.

UCS De Rode Loper is opgericht op : **25 november 1930.**

Ereleden van de club zijn :

- Nico van Harten
- Jan Polders.

Inhoud:

Paard vs Loper 3	3
Schaken is oorlog	6
Zooals het was	12
Op jet tandvlees naar restaurant Isolani	28
Het Derde	31
Rode Lopers in de Pers 8	32
Wijk aan Zee 2019 Journalisten toernooi	33
Rode Lopers combineren 25	37
Houwdegens 3	39
Rode Lopers in de pers 7	25
Houwdegens 2	26
Voorstel aanpassen indeling externe teams	42
Illegaal	46
Oplossingen	50

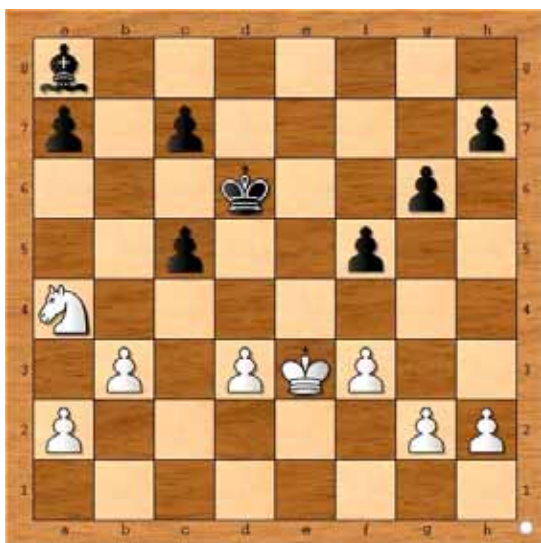
Paard vs Loper 3

Jos Heesen

Het voordeel van een Paard t.o.v. een Loper in een open stelling, is het feit dat het Paard pionnen op velden van elke kleur kan aanvallen. Dit blijkt soms van meer waarde dan de grotere reikwijdte van de Loper in open stellingen. Dit thema kwam goed tot uiting in een oude partij, *Gligoric – Trifunovic* uit 1948.

We starten onze analyse na zwart's 28^e zet:

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 Pf6 4.0-0 Pxe4 5.d4 Le7 6.De2 Pd6 7.Lxc6 bxc6 8.dxe5 Pf5 9.De4 g6 10.Pd4 Pxd4 11.Dxd4 0-0 12.Lh6 Te8 13.Pc3 c5 14.Dd2 Lb7 15.Tad1 d6 16.Df4 dxe5 17.Dxe5 Lf8 18.Txd8 Txe5 19.Txa8 Lxa8 20.Lxf8 Kxf8 21.Td1 Ke7 22.f3 Te6 23.Kf2 Tb6 24.Pa4 Tb4 25.b3 Td4 26.Td3 Txd3 27.cxd3 Kd6 28.Ke3 f5

De laatste zet van zwart was niet de beste: de f-pion komt op een veld van dezelfde kleur als zijn loper, bovendien wordt g5 verzwakt. Beter was dan ook 28...g5.

29.h4...

Wit pakt meteen controle over g5.

29...Lc6 30.Pc3 Ke5 31.g3 h6

32.f4+

Nu is g6 bijna een permanente zwakte in het zwarte kamp.

32...Kd6

33.Pd1...

Op weg naar c4 om de zwarte koning verder terug te dringen.

33...Kd5 34.Kd2 Kd6

Na 34...Kd4 wordt de koning ook teruggedreven, maar dan met Pe3-c2 en zo verder...

35.Pe3 Ld5 36.h5 Lf7 37.hxg6

Lxg6

Nu is f5 tot een definitieve en permanente zwakte gebombardeerd!

38.Kc3 Kc6

Wit heeft nu winnend voordeel dat hij op instructieve wijze weet om te zetten in een vol punt.

In het boek van Giddins ("101 Chess Endgame Tips" waar ik de voorbeelden aan ontleen) wordt deze afwikkeling behandeld als een andere tip, en wel: "Transforming an advantage"!

De meest effectieve manier om een voordeel tot winst te converteren, is het voordeel om te zetten naar een ander (groter) voordeel. Giddins stelt dat dit inzicht ons van (groot-) meesters scheidt. Zwakkere spelers blijven te lang "hangen" in het bereikte voordeel, terwijl de kans grijpen om het ene voordeel om te zetten in een ander voordeel veel voordeliger kan zijn.

Tot nu toe waren wit's pijlen gericht op de zwakke pion op c5, maar hij

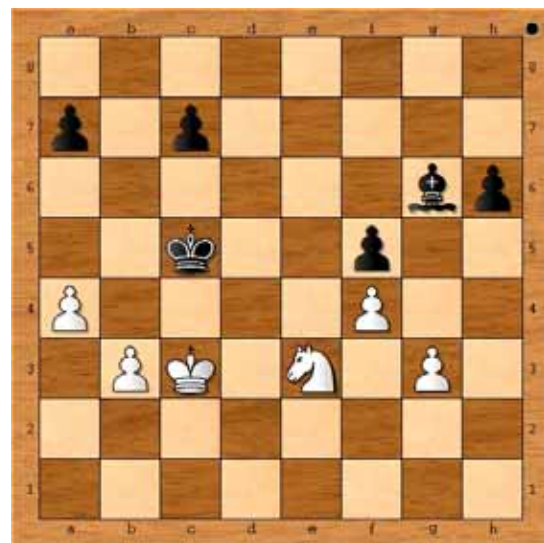
ziet nu kans om hier de transitie naar een ander voordeel in te zetten:

39.d4...

Wat!?! Dit geeft zwart de kans om van zijn zwakke c5 pion af te komen. "Wat is dit voor *totaler Schwachsinn*", dacht ik, en dat kwalificeert mij meteen als de zwakkere speler die Giddins bedoelde 😊!

Het idee achter het opgeven van dit voordeel is, bij nadere analyse, wel goed doordacht: de witte koning krijgt, als zwart toehapt, toegang tot d4 en van daaruit tot c5 en e5.

39...Kd6 40.dxc5+ Kxc5 41.a4...

De weg naar b5 wordt nu voor zwart afgesneden, en met b4 kan wit straks de zwarte koning terug drijven, waarna d4 door de witte koning betreden kan worden!

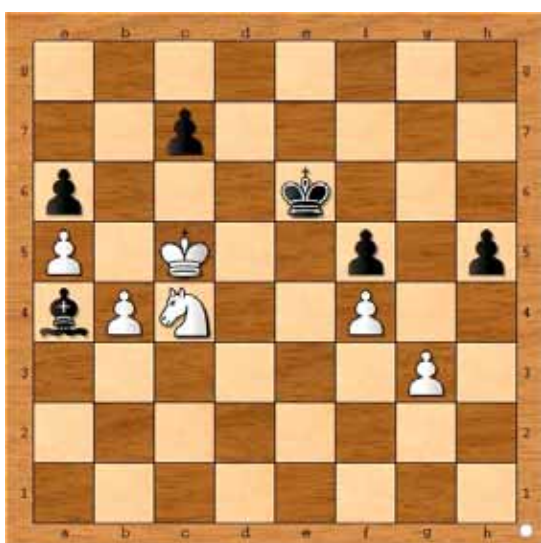
41...Kd6 42.b4 a6 43.Kd4...

De voordelen van de “voordeelruil” die wit met zijn 39^e zet inzette, zijn nu duidelijk te zien in bovenstaande stelling. Nu nog Pc4 en zwart moet wit nog meer speelruimte geven.

43...h5 44.Pc4+ Ke6 45.Kc5 Le8 46.a5 La4

Een voordeelruil kent vaak meerdere fases: eerst de ruil realiseren en dan het nieuwe voordeel uit buiten, of wellicht weer in een ander voordeel omzetten etc.

Wit start nu met een nieuwe fase:

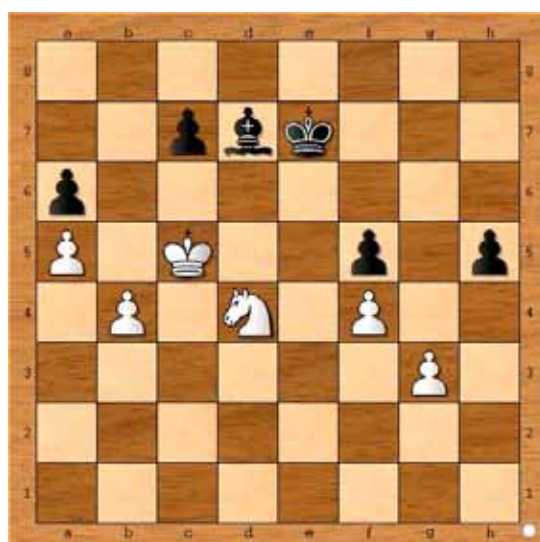
47.Pe3...

Het paard gaat naar d4 om van daar f5 aan te vallen en tegelijkertijd de doorbraak met b5 te ondersteunen.

47...Lb5 48.Pc2 Ke7

In een eindspel tegen een paard moet je altijd op “vorken” blijven letten.

49.Pd4 Ld7

De ideale positie voor wit: controle over aanknopingspunten op verschillende vleugels: f5 en b5.

50.b5 axb5 51.a6 Lc8 52.a7 Lb7 53.Pxb5 Kd7 54.Pd4 Le4 55.Pxf5 Kc8 56.Pg7 Kb7 57.Pxh5 Kxa7 58.Pf6 Lc2 59.Pd5 Kb7 60.Pe7 c6 61.Pxc6...

Het paard heeft over het hele bord mogen grazen!

61...Kc7 62.Pe5 Kd8 63.Kd6 Lb3 64.g4 Ke8 65.f5 Kf8 66.f6 La2 67.g5 Lb3 68.g6 La2 69.f7 1–0

Schaken is oorlog.

Ben Westerman

Als ik het me goed herinner was het Rinus Michels die destijds de kreet lanceerde “Voetbal is oorlog”. Nou, als voetbal dat al is, dan is schaken dat zeker. Sommige leden van deze club nemen dat bovendien zeer letterlijk. Jammer maar helaas. Daar zal ik me nu echter niet over uitlaten. Dat komt later wel een keer. We gaan het nu even hebben over de gewelddadige kant van het schaakspel. Is schaken dan zo’n gewelddadig spel? Ja natuurlijk, wat dacht je dan. De vijandelijke koning moet immers dood. En daar worden alle beschikbare middelen voor ingezet. Zeker zo gewelddadig zijn echter de beoefenaren van het spel, althans sommige. En dat is niet van vandaag of gisteren.

Zo zou het in de tijd van Karel de Grote gebruikelijk zijn geweest dat ridders elkaar uitdaagden voor een schaakmatch. Waarbij echter wel iets anders op het spel stond dan een beker of een boekje. Nee, degene die het eerst vijf partijen achter elkaar wist te winnen mocht zijn tegenstander de kop afhakken en deze als trofee aan zijn riem hangen. En dit allemaal uiteraard tot Maximale bevrediging van de toeschouwers. Kom daar tegenwoordig eens om. Zelfs bij John’s eindspeltoernooi

gaat het er, meestal tenminste, vreedzamer aan toe.

Het schaakspel is hiermee een vrij adequate metafoor voor de samenleving als geheel. Deze kan immers in hoge mate gekenschetst worden als een strijd van allen tegen allen. Wat gelukkig deels gematigd wordt door periodieke ontladingen bij bijvoorbeeld voetbalwedstrijden. Waar de elkaar vijandig gezinde “supporters” elkaar, meestal onder invloed van grote hoeveelheden drank en drugs, onbelemmerd kunnen aftuigen. Ook sommige schakers vertonen deze neiging overigens. Zelfs bij onze club. Waar een bepaalde loser het zelfs wel eens heeft geprobeerd. Maar daarover later meer.

Er bestaat overigens een schaakspel dat deze opvatting van de maatschappij als strijdtoneel op niet mis te verstane wijze in beeld brengt:

Ja? Zijn we overtuigd?
Voor de hardleersen, ik zal geen
namen noemen, maar wie kent ze
niet, een ander voorbeeld:

En anders deze wel:

Misschien dat de materiaalcommis-
saris...

Of toch maar niet?

Hoewel, voor externe wedstrijden.
Tegen Lek-stroom bijvoorbeeld. De
voorzitter daar gaat dan helemaal uit
zijn dak. Donkerbruine Henkie heb
ik hem destijds genoemd.
Drie keer raden waarom...

Op deze foto zien we een schaak-
partij tussen twee Russen die later
een zekere bekendheid zouden ver-
werven, echter niet in de eerste
plaats als schaker. De speler rechts is
Vladimir Iljitsj Oeljanov en de speler
links luisterde naar de naam *Lev
Davidovitsj Bronstein*. Zij zijn echter
beter bekend geworden onder de
namen *Lenin* respectievelijk *Trotski*.
De uitslag van de partij is onbekend
evenals het zettenverloop. Ook de
naam van de vrouw in het midden is
onbekend. Maar misschien heeft zij
de partij wel geanalyseerd in de
schaakrubriek van de *Pravda*.

Wie zal het zeggen?

Belangrijker is echter dat Lenin na
de Revolutie van 1917 de eerste
communistische leider van de
Sovjet-Unie werd. Na zijn dood
werd hij als zodanig opgevolgd door
Jozef Dzjoegasjvili, oftewel *Stalin*.
Ook deze scheen wel een redelijk

partijtje te kunnen schaken. Zijn sportiviteit schijnt echter wel te zijn achtergebleven bij die van de modale speler van De Rode Loper, enkelen uitgezonderd. Ook heeft hij op zeker moment opdracht gegeven *Trotski* te laten vermoorden. Geen aardige man dus. Maar ja, met aardig zijn werd je nou eenmaal geen leider van de Sovjet-Unie.

Lenin en Stalin

En hij heeft toch ook zijn verdiensten gehad. Bijvoorbeeld door een belangrijk aandeel te hebben in de vernietiging van Nazi-Duitsland. Want welke schaker zou zin gehad hebben in een partijtje met *Adolf Hitler*? Nou ja, er zijn natuurlijk uitzonderingen. Nietwaar? Zoals *John Temming* in het vorige nummer van De Balans liet weten werd *Emil Diemer* door sommigen een “cult held” genoemd. Hij geeft gelukkig ook duidelijk aan waarom dit volkomen ten onrechte was. Namelijk dat *Diemer* een overtuigende

Nazi was. Ik heb dit eens gezegd tegen iemand die dat gambiet van hem al zo ongeveer zijn hele leven speelde. Het leek niet eens tot hem door te dringen. Sommige mensen horen blijkbaar niet wat ze niet willen horen.

Diemer was verder een zeer matige schaker, die desondanks toch een schaakboek heeft geschreven. De titel “*Mein Kampf*” was, jammer voor hem, al bezet (voor de taalgevoeligen onder ons: van “bezet” naar “bezeten” is maar een klein stapje), deswegen werd het “*Vom ersten Zug an auf Matt!*” Inclusief het uitroepteken. Jawohl!

Hopelijk weet de schakende facebook-generatie dan tenminste wat de bestemming van de meeste van de volgende “Züge” was... Al heb ik daar zo mijn twijfels over.

Dat *Diemer* tegen het einde van zijn leven werd opgenomen in een psychiatrische kliniek verbaast me niks. Alweer zo’n schaker dus die in feite gewoon gestoord was. Maar ja, gek of niet, zolang hij anderen geen schade berokkent, is het vooral zijn probleem.

Maar zo was het niet. Hij was een abject sujet, met hoogst weerzinwekkende opvattingen en dito gedrag. Zoals er wel meer van zijn. Die hun agressie, haat en waarschijnlijk ook zelfhaat projecteren op

mensen waartegen ze een wrok koesteren.

Ook op onze club lopen dat soort types rond. Die het bijvoorbeeld niet kunnen hebben dat ze zelf niet kunnen schaken en een ander wel. En die daar dan compensatie voor proberen te zoeken. Ik zal geen namen noemen, maar ze weten zelf wel wie ik bedoel. En waarom.

Er zijn natuurlijk ook positieve voorbeelden van schakers die wel normaal waren. Zo was bijvoorbeeld de Russische componist *Sergej Prokofiev* ook een vrij sterke schaker en onderhield hij onder andere contacten met *Capablanca* en *Aljechin*. Als componist, bijvoorbeeld van het ballet *Romeo en Julia*, naar het toneelstuk van *Shakespeare*, wie kent het niet, was hij gelukkig belangrijker.

Sergej Prokofiev

De match tussen *Robert Fischer* en *Boris Spasski*, in 1972, speelde zich af in de hoogtijdagen van de Koude Oorlog. *Fischer*, overigens een fervent antisemiet, vertegenwoordigde daarbij het kapitalisme en *Spasski* het communisme. *Fischer* vertoonde al vanaf het begin van de match hoogst merkwaardig gedrag, maar won de match uiteindelijk wel. (Zoals wellicht ook de twee niet met name te noemen idioten bij De Rode Loper zich mogelijk herinneren, tenzij dit ook door de drank uit hun toch al slecht functionerende geheugen is gewist. Wat ik niet onwaarschijnlijk acht.)

Spasski vs Fischer

Moeten we dit nu opvatten als een overwinning van het kapitalisme? Nee, natuurlijk niet. Die voorstelling van zaken sloeg natuurlijk sowieso al nergens op. Maar het is wel kenmerkend voor de manier waarop dit soort evenementen worden opgekleet en misbruikt voor machts-politieke doelen. Geen weldenkend

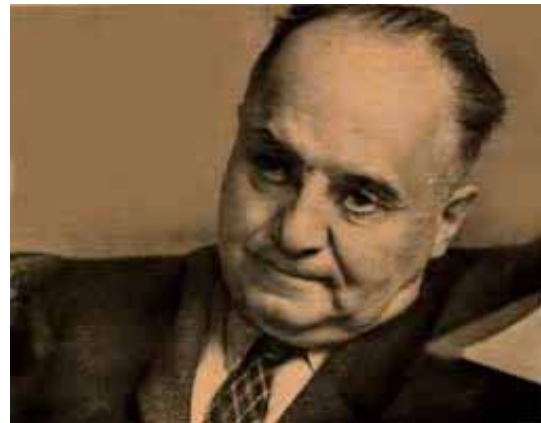
mens die daar in trapt. Sommige schakers blijkbaar wel. Maar die weten nu eenmaal niet beter. Wat natuurlijk veel belangrijker was, was dat een jaar later de oliecrisis uit-brak. En bij ons *Joop den Uyl* de eerste autoloze zondag uitriep.

De waanzin van het communisme heeft het daarna nog zestien jaar volgehouden. Tot in 1989 De Muur viel. En althans de DDR ophield te bestaan. Waarna enkele jaren later de gehele Sovjet-Unie uiteenviel. Kijk, dat zijn dingen die ertoe doen. Al schijnt dat bij sommigen maar moeilijk door te dringen. Die blijven zich maar druk maken over de vraag of een pionnetje nou beter op a5 of op a6 had kunnen staan. En of een looper nou wel of niet goed was. En waarom dan wel. Of waarom juist niet.

Kortom, vragen van een uitzonderlijke maatschappelijke relevantie. Volgens sommigen althans. Het is maar wat je belangrijk vindt.

Ik heb vroeger, lang geleden, maar toch, een Russische filmregisseur gekend, *Leonid Trauberg*. Deze heeft als jongetje de Russische Revolutie van 1917 meegemaakt en me daar uitgebreid over verteld. Ook had hij Stalin persoonlijk meegeemaakt en kon daardoor persoonlijk getuigen dat dit niet iets was waar je in die tijd blij van werd. Je was je leven dan namelijk nooit meer zeker.

Leonid Trauberg

Positief was dat hij ook mensen als *Sergej Eisenstein* gekend heeft, bekend van onder andere de film *Pantserkruiser Potemkin*.

En hij kende *Dmitri Shostakovitsj*, die filmmuziek voor hem heeft gecomponeerd.

Trauberg was destijds naar Nederland gehaald door *Theodore van Houten*, de vader van *Carice*, die ik toen overigens niet gezien heb, want die zal net twee geweest zijn en lag waarschijnlijk lekker te slapen.

Hoe dan ook, mijn ontmoetingen met *Trauberg* waren ook verder heel bijzonder. Hij was een ontzettende practical joker, zodat je heel erg met hem kon lachen.

Ik wel tenminste. We hebben toen een aantal van zijn films gezien, onder andere met live uitgevoerde muziek van *Shostakovitsj*. Heel bijzonder dus.

Tijdens het festival kreeg *Trauberg* echter een hartaanval en moest acuut worden opgenomen in het ziekenhuis. De filmvertoning ging echter wel door, *the show must go on*, nietwaar, nadat *Theodore* eerst in tranen een soort grafrede had uitgesproken.

De dag daarop heb ik *Trauberg* toen opgezocht in het ziekenhuis, waar ik een man van zo op het oog blakende gezondheid aantrof die weer zoals gewoonlijk vol grappen zat en ik dit ziekenbezoek meer als een soort feestje heb ervaren.

En ondanks dat hij ooit de Stalinprijs kreeg uitgereikt en ook verblijd is geweest met de Leninorde was hij in niets het prototype van de Sovjet-burger. Integendeel zelfs. Het kan dus. Je op jouw manier dienstbaar maken aan het systeem, je wilt per slot leven, en er toch niet aan onderdoor gaan. Want ook cultuur was oorlog in die tijd. En daar moest hij natuurlijk zijn steentje aan bijdragen. Wat hij ook heeft gedaan.

Maar dan wel zonder zichzelf erbij te verkopen.

Waarom ik dit vertel? In de eerste plaats omdat ik dat leuk vind. En in de tweede plaats om te laten zien dat je ook onder de moeilijkste omstandigheden jezelf kunt blijven. Wat van veel schakers uit die tijd nou niet bepaald gezegd kan worden. Veel van die Russen waren namelijk echte apparatsjiks. En vaak waarschijnlijk uit volle overtuiging. Terwijl *Trauberg* me nou juist heeft laten zien dat het dus ook anders kan.

Overigens ben ik van mening dat het voor de sfeer in de club goed zou zijn als sommigen, ik zal geen namen noemen, hun “heil” elders zouden gaan zoeken.

Bijvoorbeeld bij een club waarvan de leden wel staan te juichen bij het wangedrag van wat we zouden kunnen noemen schaakhooligans.

Zoals het was

Timo Können

De Hoofredacteur was te spreken over de analyses op het forum van de afgelopen wedstrijd van het KNSB-Eerste tegen Sliedrecht en heeft me gevraagd ze voor het papier te bewerken.

(ed: zich te laat realiserend dat er 52 diagrammen bij zouden zitten!)

Hier volgen ze, met voor de context stukjes van het korte verslag uit de vorige Balans er tussendoor.

De eerste partij die eindigde was die van Chris Regeling (5), die de scherpe Löwenthal-variant van het Siciliaans wat te optimistisch speelde.

Chris staat hier al niet helemaal lekker. Om iets terug te doen speelde hij **11...b5?!**, om er na **12.Ld5**

achter te komen dat e5 niet goed meer te dekken was: **12...Te8** faalt op **13.Pg5 Te7 14.La3** en **12...Dc7** op **axb5**. Er volgde **12...Pxd5 13.exd5** en nu moet Chris gedacht hebben dat hij iets beters had dan een paardzet met vrij hopeloze stelling: **13...e4**.

Na het gespeelde **14.Dxe4 Dxc3** hangt er immers ook bij wit iets. Als hij zijn toren verplaatst kan zwart zijn paard redden.

Helaas had wit ook nog **15.Ld2** met dekking van de toren plus een dubbele aanval en dus stukwinst. Zwart kon daarna alleen nog wat spartelen.

Gelukkig overkwam de tegenstander van invaller Peter Hoogakker (7) hetzelfde: stukverlies na een teleurstelling.

Peter speelde een Leeuw die uitmondde in Oud-Indisch.

De compensatie ligt uiteraard in zwarts verzwakte koningsstelling. Peter verdedigde zich behoedzaam en actief, wat leidde tot deze stelling:

Hier kwam witspeler Martijn Stoker met een creatief pionoffer: **13.c5! dxc5 14.Lc4+ Kh8 15.dxe5 Pxe5 16.Pxe5 Lxe5 17.Lc3.**

De muziek is er al uit voor wit, die misschien vergeten was dat zwart na **23.Pxc5??** eerst dames ruilt. Als wit zijn eigen dame speelt om ruil te vermijden komt **23...c4**. Vandaar dat de ‘oplossing’ **23.Pe5??** – als dat kon zou wit goed staan – op het bord kwam.

Peter: *‘Tien seconden nadat hij de zet gespeeld had bood hij remise aan. Toen had ik de weerlegging al gezien, maar anders had die vreemde timing me er wel op gewezen.’* Na **23...b4** verloor wit zijn paard. Daarna weer datzelfde verschijnsel van vruchteloos tegenspartelen, u kent dat.

Paul (8) speelde een aparte partij. Met wit mishandelde hij in eerste instantie het Nimzo-Indisch nogal, zodat Henk Prins (na het zien van de partij ontkent Jan met klem elke familieband) de toekomst met vertrouwen tegemoet kon zien.

Hier speelde Paul **9.Pe2**. Waarom niet eerst gewoon **9.Ld3**, vroeg ik me af. Dat blijkt te langzaam: **9...b6 10.Pe2? Dd6!** en nu kan wit **Ld3** alleen nog met **Kd2** dekken (!). Na het iets betere **10.Ph3** wint zwart met **10...Pxd3+ 11.Dxd3 La6** al de

voorste c-pion. Zo erg moest wit dus al uitkijken. De zet van Paul geeft hem genoeg adempauze om in de partij te blijven: **9...b6** wordt beantwoord met **10.Pd4**. Zwart besloot **Pd4** er maar helemaal uit te halen met het wat verdacht uitziende **9...e5**. Na **10.Pg3 g6?** (creëert grote gaten om een klein gaatje (f5) te dichten; aangewezen was **10...d6**) **11.Lg5** (**11.Lh6** ziet er nog sterker uit) stond Paul alweer beter:

In plaats van **11...Dc6** kwam nu **11...Ph5? 12.Pxh5 gxh5** met nog meer voordeel voor wit dan zwart een paar zetten eerder had gehad. Prins hoopte misschien kansen te krijgen door een toren op g8 te zetten, maar de witte koningsstelling is nog onbeschadigd en de vele zwarte zwaktes (d5, d6, f5, f6, g5, h5, h6!) tellen veel zwaarder. Toch bleef zwart als een dolleman op aanval spelen, waarbij enige

vindingrijkheid hem niet ontzegd kon worden:

14...b5?! 15.cxb5 Pd4?! 16.Dd3 Pxb5.

Bij de bar naar het scherm kijkend vroeg ik me af of Paul nu niet een mooi kwaliteitsoffer had: **17.Dxb5 Dxc3+ 18.Kf2 Dxa1 19.Dxe5+...** o nee, e5 staat gedekt. Tot zover gekeken. Op die laatste zet is **19.Le2!** beter. Zwart moet e5 blijven

dekken en kan niet op h1 slaan.
19...Dd4+ 20.Kg2 O-O.

Analyse diagram

Zwart wist zich het zweet van het voorhoofd – de koning is voorlopig gered – en er is een stelling ‘voor de liefhebber’ ontstaan. Pauls **17.Tc1** (even een diagram terugspringen) was beter. De trucjes van zwart raakten op. Uiteindelijk wordt hij het slachtoffer van zijn onstuitbare drang om de stelling te openen.

26...dxe4?? Ik stond weer aan de bar en vroeg me af of **27.Dxc5** zou kunnen, immers **27...Dxc5 28.Td8** mat. Ja, zegt de computer: **27...Tc6 28.Dxe5+!** (zelfde idee) **Kf8 29.Dxc7** en wit geeft mat. Paul deed het praktischer en veiliger: met **27.Td8+** won hij grof materiaal en even later de partij.

Moeilijker was het leven voor Chris Lutz (6), die door tegenstander Kees Wessels het Schots met **4...Dh4** kreeg voorgezet en onder druk kwam te staan.

Wegens het dreigende b4 speelde Chris in deze stelling **9.Pab1**, waardoor het initiatief op zwart overging. Volgens de database hebben ook spelers met een rating van 2400 gedacht dat die zet nodig was, maar het is niet zo: wit heeft **9.Ld2! b4 10.Pd5**

Analyse diagram

10...bxa3 11.Lxa5 en nu mag zwart kiezen tussen **11...Pxa5 12.Pxc7+** en **11...bxa2 12.Tb1 Ta7**, beide met groot voordeel voor wit. Na **9.Ld2** in het eerste diagram kan zwart daarom beter **9...Lb6** doen. Dat lijkt zelfs winnend, want behalve nog steeds de vork dreigt er ook mat op f2. Maar ook daar heeft de computer een oplossing voor: **10.g3 Df6** (anders meteen **11.Pd5**) **11.O-O**

Analyse diagram

en nu kan wit *11...b4* beantwoorden met *12.Pd5*. Zwart zal dus liever *11...Pge7* doen met ongeveer gelijkspel. Elegant, hè?

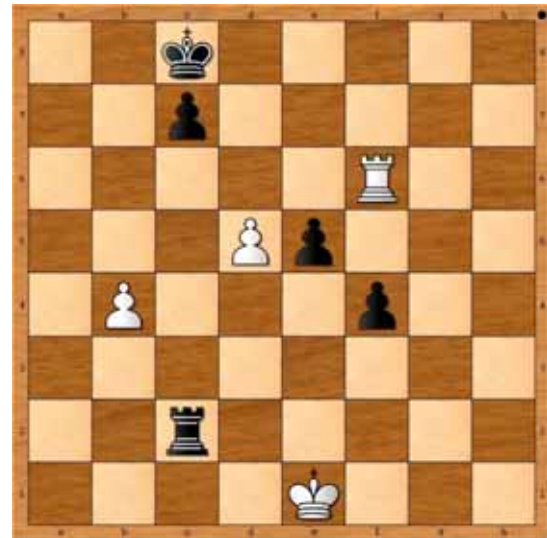
In de partij ruilde Chris de lastige zwarte dame af, bleef wat onder druk staan, maar hield de stelling lange tijd goed bij elkaar. Toen gebeurde er iets grappigs.

Chris speelde **29.Pd4??** en Wessels antwoordde met **29...h3 30.gxh3 Txh3??** Ze zagen blijkbaar geen van beiden dat zwart met *29/30...b4* een stuk kon winnen.

Precies hetzelfde grapje – te korte diagonaal – dat de tegenstander van Peter een stuk had gekost.

Zwart veroverde uiteindelijk een pion en kreeg een eindspel op het bord dat hij had kunnen winnen.

Dan had hij hier het duo vrijpionnen op het bord moeten houden met *46...Tc4!* Daarna is *47.Te6* te beantwoorden met *e4* en *47.Tf5* met *Te4+*. Er volgde echter **46...Tb2? 47.Te6 Txb4 48.Txe5** en toen was het zwarte voordeel te dun geworden voor de winst. Op zet 63

besloten de strijders tot remise. Met een 2½-1½-voorsprong konden we hoop op een overwinning koesteren. Mitchel (3) en Jos (4)

stonden weliswaar slechter, maar Mike (2) beter en Timo (1) gelijk. Mike had tegen het Siciliaans van Andrew Mensing ruimte, centrum-controle en een grote voorsprong op de klok cadeau gekregen.

11...Pe5 Gespeeld na 38 minuten en 41 seconden nadenken, maar geen goed plan. **12.Le2 d5?** Het lijkt alsof zwart dacht dat nu de centrum-pionnen geruild zouden worden. **13.f4!** Natuurlijk. **13...Pc6 14.e5**

Wit staat veel beter. Zwarts centrum en damevleugel zijn geblokkeerd terwijl f4-f5 op een goed moment wel mogelijk is. Zwart probeerde door ruilen onder de druk uit te komen, maar zonder succes.

Geïnspireerd door zwarts tijdnood besloot Mike hier de knuppel in het hoenderhok te gooien. **22.c4!?** Dreigt c5 en cxd5, terwijl pion d5 niet kan bewegen. **22...Dxb4 23.cxd5 Dxd4 24.Lxd4**

De toren staat aangevallen en er dreigt Tc7 met stukwinst, waartegen 24...Tf7 niet helpt wegens 25.dxe6. Er was nog een (computer-) oplossing, zoals Mike al schreef: 24...Txf4 25.Le3 Txf3! (anders zou toch weer Tc7 komen) 26.gxf3 Lxd5.

Analyse diagram

Twee pionnen voor de kwaliteit: niet slecht. Andrew zag het niet en ver-speelde de kwaliteit met **24...exd5** **25.Lxf6**. Daarna was het over.

33.Txd5! Wint twee stukken voor de toren. Zwart ging door z'n vlag voordat hij op kon geven.

Helaas was Timo op dat moment een gelijkstaand toreneindspel aan het verknallen. Extra jammer van de goede partij die het tot dat moment was geweest.

Het Scandinavisch met 3...Dd6 heeft goed gewerkt voor zwart. Hij staat al niet slechter dan wit (Adrian Mensing) en dreigt met 10...Lxf3 en 11...Pxd4 de d-pion te winnen. Wit heeft nog wel een verdediging. **10.Pg5! Lxe2 11.Dxe2 Dd7** Zwart kan niet op d4 slaan omdat f7 dan komt te hangen. **12.Ted1.**

Het armpje worstelen ging nog een tijd door, tot het zo stond.

De witte pionnen rukken dreigend op, maar het zwarte overwicht in het centrum houdt de boel nog net in evenwicht. **21.b5 axb5 22.cxb5 Pd4!**

Doorkruist de witte plannen: op 23.Pxe5 komt Pc2. En 23.Dxe5 kan uiteraard helemaal niet wegens Pxf3+. **23.Tab1** Dreigt opnieuw Pxe5. **23...Td5** De actiefste verdediging. **24.c6 bxc6**

25.Pxe5?? Henk D. gaf het al aan: Timo had nu met 25...Txe5 een stuk kunnen winnen, want 26.Dxd4 faalt op 26...Te1+ met damewinst. Wit had 25.bxc6 moeten doen, waarna zwart met 25...Pxf3+ 26.Dxf3 Txd1+ 27.Txd1 e4 kon terugvechten:

Analyse diagram

Terug naar het vorige diagram na 25.Pxe5. **25...Dxe5??** Zwart ziet het niet. **26.Dxe5 Txe5 27.Txd4 cxb5 28.f4 Tc5**

Ik dacht nu zelfs een pion gewonnen te hebben, maar dat viel tegen.

29.Tdb4 Verdorie, na 29...c6 30.a4 kan bxa4 niet wegens Tb8+. **29...Te8**
30.Txb5 Txb5 31.Txb5

Na 31...g6 is de stelling nog steeds gelijk, maar... **31...Te1+??**
Want *‘in een toreneindspel moet je actief spelen.’* **32.Kf2 Ta1 33.Txf5**
Txa3 34.Tf8+ Kb7

35.Tg8 Natuurlijk. Toen ik 31...Te1+ deed had ik, ongelukkige, alleen rekening gehouden met 35.Tf7, waarop g6 (en daarna zo nodig Ta6) zou kunnen. Zelfs nu had ik nog een kansje gehad als ik met 35...c5 alles op die ene vrijpion had gezet, maar geschokt speelde ik het passieve **35...Ta6?** en kreeg na **36.Txg7** geen kans meer.

Dat was geen loon naar werken. Of toch wel: moet je het eindspel maar beter spelen. Gelukkig had Mitchel al z'n aandacht nodig voor zijn eigen partij, anders had hij me vast *‘haarfijn uit de doeken gedaan wat voor een reusachtige stomkop ik was’* (zoals Bouwmeester een keer zei over soortgelijk spel van Hans Ree).

Maar daar was dan wel weer Jos, die een soortgelijke prestatie leverde als Chris Lutz. Hij had tegen de Winawer van Theo Dekkers het

Winkelmann-Reimergambiet
 gespeeld en helaas – zoals te vaak in
 dit gambiet, daarom speel ik het zelf
 ook niet meer – niets voor zijn pion
 gekregen.

4.a3 Lxc3+ 5.bxc3 dxe4 6.f3

Als zwart dit aanneemt (6...exf3)
 krijgt wit een (erg) gunstige versie
 van het Blackmar-Diemergambiet.
 Helaas brengt afslaan zwart in het
 voordeel, omdat wits ontwikkeling te

lang wordt gehinderd door de pion
 op f3: fxe4 kan niet wegens Dh4+.
6...c5 7.Le3 Da5

Daar heb je het al: wit wil Pe2 doen,
 maar dan komt exf3. Echte
 gambietspelers offeren nu een
 tweede pion met 8.fxe4 Dxc3+ 9.Ld2
 Dxd4 10.Ld3 gevolgd (na bijv.
 10...Pc6) door 11.Pf3

Analyse diagram

met enige tempi en open lijnen, maar dat was Jos toch wat te gortig. Hij bood dameruil aan om de schade tot één pion te beperken. Vanuit vorig diagram: **8.Dd2 cxd4 9.cxd4 Dxd2+ 10.Lxd2 Pf6**

Een treurige stelling voor wit: gewoon een pion achter! Maar Jos speelde onverdroten verder. In het eindspel (met minpion), begon hij aan een konings-mars richting de zwarte stelling.

Als zwart nu **33...Ke6!** had gedaan zou wit nog steeds niets hebben gehad. Hij zal het hebben nagelaten omdat wit na **34.Tb1 Pd7** (Ta6 speel je ook niet graag) **35.Lg4+** het paard ruilt en de b-pion wint. Zwart heeft echter veel beter: **34...f5+** en mat op de volgende zet door **Pc6** of **Pg6!** Na het gespeelde **33...f6 34.Tb1 Ta2 35.Lf1 Pd7 36.Kd5** had Jos toch iets bereikt, een dreigend binnengedrongen koning.

We slaan weer een paar zetten over.

Onder de indruk van die koning hielp zwart hier met het passieve **40...Kd8?** zijn laatste winstkansen om zeep. Na **41.Le2 Td2 42.Lf3 Tb2+ 43.Kc6 Pe5+** had wit immers **44.Kd6** met matdreiging.

Hoewel zwart die dreiging kon pareren en zelfs nog een tweede pion winnen met **44...Td2+ 45.Ld5 Pxc4+ 46.Kc6**,

ontstond er zo een stelling waarin wit met zijn toren eeuwig schaak kon gaan geven. Zwart begon daarom maar zelf eeuwig schaak te geven met **46...Pe5+**, waarna de heren elkaar de hand schudden. Een mooie demonstratie door Jos van hoe te spelen in

een slechte stelling! (Meer een demonstratie van grenzeloos optimisme, vindt hij zelf.) Geen gekke dingen doen, wel rustig doorspelen en je kansen om actief te worden waarnemen.

Dus 4-3 voor ons en nu speelde alleen Mitchel nog.

Diens partij tegen Hans Klein was de mooiste van de acht, maar hij zat wel aan de verkeerde kant van het bord. Het begon ermee dat hij in de opening, een Leeuw die in een Philidor overging, even wat te nonchalant speelde.

9...Dc7? Eerst O-O was nodig.
10.Pg5! De pointe komt aan het licht als zwart **10...O-O** doet: **11.Lxf7+**.

Analyse diagram

Na 11...Txf7 speelt wit 12.Dc4 en wint een toren terug. Jammer dat die dame niet meer op d8 staat! Na 11...Kh8 wint 12.Pe6 eveneens de kwaliteit. Mitchel deed (in het eerste diagram na 9...Dc7 10.Pg5) de beste zet 10...Tf8 en er kwam 11.Lxf7+ Txf7 12.Dc4 Tf8 13.Pe6 met de inmiddels bekende vork. Nu leverde wit twee stukken in voor de toren, maar hij plukte wel de zwarte koningsstelling kaal:

13...Db8 14.Pxg7+ Kd8 15.Pe6+ Ke8 16.Pxf8. Uiteraard probeerde Mitchel er nog iets van te maken, maar even later liep hij met 22...Lh5? in een prachtige valstrik.

Heeft wit kwaliteitsverlies over het hoofd gezien? Nee: 23.Txd7!! Dame-offer voor drie stukken. Als zwart het weigert met 23...Pxd7 24.Dxh5 is de f-pion niet goed meer te stoppen, bijv. 24...De8

Analyse diagram

25.f6+ Lxf6 26.Dh6+ en wint.

Dus Mitchel nam aan (vanuit vorig diagram na 23.Txd7): **23...Lxf3**
24.Txe7+ Kf8 25.Lxf6 Slaat het derde stuk en dekt meteen de toren. Niet gemakkelijk dat allemaal goed uit te rekenen! **25...Lh5 26.Txh7 Lf7**

Door de kleine kwaliteit die wit al achterstond heeft hij voor de dame nu een toren en paard – plus drie verbonden vrijpionnen.

Wit staat gewonnen, maar slechte stellingen verdedigen en intussen rommelkansen vinden is Mitchels specialiteit. Terwijl wit probeerde een matnet te knopen, ging zwart met zijn dame op avontuur en plukte de witte damevleugel kaal.

Het matnet won het uiteindelijk van het materiaal.

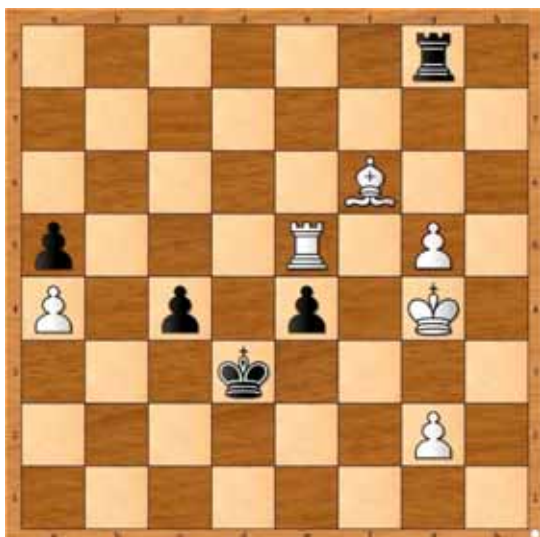

39.Pg4+ Zwart moet nu een stuk geven met **39...Kxf5 40.Txf7+** of z'n dame terugofferen. **39...Dxg4 40.hxg4 Txh8**

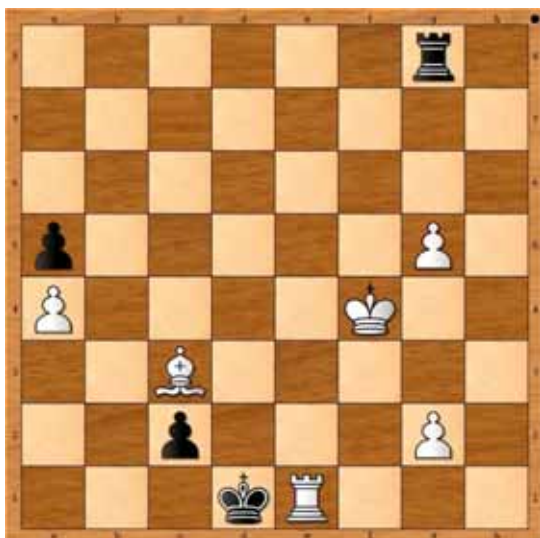
Weer goed gerekend door Klein: zwart krijgt uiteindelijk maar een toren voor de dame, gezien het vervolg **41.g5+ Kxf5 42.Txf7+**.

Nog gaf Mitchel zich niet gewonnen. Hij had immers ook vrijpionnen die konden rennen.

Komt allen kijken bij de komende thuiswedstrijden...

Na **51.Kf4** kwam het einde dan toch in zicht. **51...c3 52.Txe4 c2 53.Te3+! Kd2 54.Lc3+ Kd1** Mitchel: *'Voer 'm maar uit.'* **55.Te1 mat.**

Een knappe overwinning van wit, des te meer vanwege zwarts vindingrijke verdediging!

Zo eindigde de wedstrijd in een gelijkspel. Daarmee blijven we voorlopig op de derde plaats staan.

Op je tandvlees naar Restaurant Isolani

Timo Können

De wedstrijd van het zaterdag-eerste tegen het eerste van *Waalwijk* (onze uitwedstrijden zijn telkens in zulke uithoeken; thuis mogen we dan bijvoorbeeld fijn *Paul Keres* ontvangen) begon grappig, want aan twee keer twee borden (ook nog aangrenzende) kwam dezelfde openingsvariant op het bord. *Chris Regeling* (7) opende uiteraard met 1.b4 en zijn tegenstander antwoordde met e5 en d6, dezelfde zetten die *Chris Lutz* (6) speelde tegen de *Orang-Oetan* van zijn tegenstander. Welke sinistere rol speelde hierin het busje met in grote letters b4 erop dat bij het speelgebouw geparkeerd stond? Bewijsmateriaal hieronder, waarbij het jammer is dat mijn 12 jaar oude telefoon alleen vage foto's maakt.

Mitchel (5) met wit en *Arend* (4) met zwart deden elkaar ook omgekeerd

na, in een gesloten *Siciliaan* met d7-d5 als ik me goed herinner (de wedstrijd is al even geleden als ik dit schrijf). *Chris R.* was daarnaast als eerste klaar, want hij wist zijn tegenstander vlot te verstrikken.

Dat hij dat zo snel deed was wel fijn, want daardoor kon ik mijn eigen partij (1) nog net lang genoeg rekken om onze score niet met een nul te laten beginnen. Tegen de ontmoeting met *Remco Sprangers* (2253!) had ik aardig opgezien, omdat ik een paar jaar geleden helemaal nergens was toen we bij een toernooi een paar vluggertjes tegen elkaar speelden. Ook twijfelde ik aan mijn gebruikelijke *Blackmar-Diemergambiet*, want in de Fritz-database had ik een partij gezien die Remco zelf met wit in die opening vernietigend won (van *Jan Prins* op het OKU van 2005!).

Uiteindelijk besloot ik het toch te spelen, denkend: dat je zelf wint met een gambiet betekent nog niet dat je het ook met zwart kunt weerleggen. Die beslissing pakte nog wel goed uit en ik kreeg een redelijke stelling. Ik bood een tweede pion aan, die hij wijselijk niet nam. Even later, toen de situatie wat veranderd was, vergat ik dat die pion nog steeds ongedekt stond en toen sloeg hij hem heel onsportief alsnog. Mijn stelling was daarna niet meer om aan te zien en ik had ook nog twee pionnen minder.

Gelukkig had Chris zijn punt al laten bijschrijven tegen de tijd dat Remco alle trucjes had ontzenuwd, zodat ik opgelucht op kon geven.

Jos (3) had naar eigen zeggen een tegenstander die er *'niet veel van kon'* en die later een rating van 1971 bleek te hebben. In een typische *Van Geet-stelling* (zwarte pion op d4, witte op d3 en e4) offerde Jos fris een pion om zwarts damevleugel te versplinteren en een halfopen c-lijn te krijgen. Zwart kon alleen maar proberen de lekken dicht te houden; misschien dat het daardoor leek alsof hij er zo weinig van kon. In deze stelling

was de druk in zwarts tijdnood zo opgelopen dat de lekken open-sprongen. Eerst wist zwart de dreiging $Txg5+$ met damewinst nog te pareren, maar toen die mogelijkheid even later terug in de stelling kwam

ging het alsnog mis. Zo komt Jos op 5 uit 6 en een tpr van 2144!

Het punt van Jos werd helaas snel geneutraliseerd omdat Chris L., die met meer succes tegen de Orang-Oetan speelde dan de tegenstander van Chris R en steeds de overhand had gehad, plotseling blunderde. Nu begon ik het een beetje somber in te zien, want van degenen die nog speelden had alleen invaller *Peter Hoogakker* (8) géén moeilijke stelling en Peters stelling was niet beter dan onduidelijk. Maar ik hield onvoldoende rekening met het typische Rode Lopertandvlees en wat dat met tegenstanders kan doen. Zo bleek het tandvlees van Mitchel, die al een uur eerder had gewaar-schuid dat remise het hoogst haalbare was, nog gezond genoeg om inderdaad een half punt binnen te halen. Mike (2) moest een tijdje later opgeven. Als zijn opening niet helemaal goed loopt komt hij altijd in zo'n typische krappe stelling terecht, die hij dan tevreden gaat zitten verdedigen. Alleen had hij nu een tegenstander met een rating van 2114, die de teugels zo strak hield dat alle inventiviteit uiteindelijk vergeefs was.

We leken dus toch te gaan verliezen, maar toen gebeurden weer de wondertjes waar we dit seizoen recht

op schijnen te hebben. Arends tegenstander kon in een dame-eindspel met een pion of twee extra de winst niet vinden (Arend zag het wel) en bood dus maar remise aan, wat grif werd aangenomen. Wit zat ruim in de bedenktijd en had dus rustig iets kunnen uitproberen of nadenken over een plan. Dat zal hem later wel ingepeperd zijn! Maar misschien waren een paar van de uitslagen van hogerhand beschikt (door mannen in dat busje?), want door alles wat er gebeurde (denk ook aan de blunder van Chris L.) zijn de partijen die met dezelfde openingen begonnen wel heel toevallig ook met dezelfde uitslag geëindigd.

Ondertussen had Peters tegenstander gewoon een stuk weggegeven, waarna hij werd verpletterd. Zo kwamen wij, gemiddelde rating 1824, op 4-4 tegen een team met een gemiddelde van 1933. In de top vier van de ranglijst hebben alle teams behalve wij (de nummer drie) zo'n rating. We hebben niet eens een bijzonder sterk programma voor de boeg en Mitchel vindt dat we voor het kampioenschap moeten gaan.

Na afloop vierden we het succes in restaurant Isolani – zie weer het vage bewijs hieronder!

Derde team buigt voor topteams en maakt zich op voor eindsprint

Geurt van de Wal

In het kerstrapport van het derde team stond al dat er een paar sterke tegenstanders aan zaten te komen. Koploper DBC 2 en de nummer twee van de ranglijst, Zeist 2. Op grond van hun ratinggemiddelde (respectievelijk 1650 en 1750) was er voor ons niet veel reden om aan winstkansen te denken, wij moeten het doen met gemiddeld nog geen 1500. De schade beperken zou al mooi zijn. En zo geschiedde. Beide matches verloren we weliswaar duidelijk, maar weggevaagd zijn we niet. Tegen DBC wisten drie van onze borden het droog te houden en tegen Zeist zelfs de helft. Goed nieuws is ook dat inmiddels iedereen van de nul af is. René de Ruiter scoorde in De Bilt een knap halfje en thuis tegen Zeist maakten ook Henk en Stijn met fraaie remises een eind aan hun nullenreeks. Bovengetekende was de enige die in beide matches moest opgeven – en snel ook nog. Succes was er in De Bilt helaas ook niet voor een oude bekende: invaller Marcel Bijlsma, vorige jaargangen nog wel eens de redder in nood. Duidelijk in de plus staat onze kopman Eric, die met 4 uit 5 riant onze topscoorder is. Tegen DBC moest hij

zijn eerste en tot nu toe enige punt laten. Geheel tegen zijn gewoonte in werd hij in een min of meer gelijkwaardige stelling van het bord gecombineerd. Kan gebeuren.

Moedig voorwaarts is dan het motto - en ja hoor: tegen Zeist was het Eric zijn beurt voor een fraaie slotcombinatie. De liefhebbers kunnen er mee aan het puzzelen in de rubriek van Peter Das elders in deze Balans.

Het gevolg van deze twee duidelijke nederlagen is dat het derde stijf onderaan staat in de 2de klasse C van de SOS. Uit 5 matches hebben we 1 punt verzameld, met een bordscore van 14,5 punt. Is dan alles verloren en zinkt het derde roemloos af richting 3de klasse? Neen, er is hoop. Want op papier is het ergste achter de rug. De resterende twee ontmoetingen zijn tegen Moira Domtoren 3 en TRIO 1, achttallen met een beetje vergelijkbare ratings. Wie weet zit het mee, trekken we een eindsprint en hebben we aan het eind iets te vieren. Het derde gaat ervoor!

Rode Lopers in de pers – Aflevering 8
door Jadoubovitch

*Het is een opluchting dat we onze mening over de grappen die hij als Seth Gaaikema maakte niet meer hoeven te verbergen, maar we vinden het toch jammer dat de sympathieke **Fred Lucas** ons heeft verlaten.*

Wijk aan Zee 2019
Journalistentoernooi
Kees Volkers

*Het leven is een scheet
dat heel even maar
een geur verspreidt
om te vervliegen in de eeuwigheid*

Vijfentwintig jaar geleden was ik voor de eerste maal in *Wijk aan Zee*. Ik had me opgegeven voor het kampioenschap voor journalisten, een invitatie-toernooi. Het moet 1995 zijn geweest, we speelden nog in de grote zaal te midden van de andere schakers, we hadden naamkaartjes naast onze borden waar ook het medium op stond waar we voor schreven: *'Utrechts Universiteitsblad'* stond er op het mijne. Het blad is al lang ter ziele. Winnaar van de hoofdgroep van het *Hoogovens Schaaktoernooi* moet *Drejev* zijn geweest. Ik kan me daar niets meer van herinneren. Later werd *Hoogovens Corus* en nog later werd *Corus Tata Steel*. Bij elke bedrijfsovername werd gevreesd voor het voortbestaan van het toernooi, maar het is er nog steeds, en het wordt nog elk jaar gespeeld in *Wijk aan Zee*. Geen mooi, maar wel een uniek dorp: omringd door zee, duinen en een staalfabriek. Een soort enclave waar in januari een paar duizend schakers en schaaklief-

hebbers zich even het middelpunt van de wereld wanen.
Hun wereld!

Skyline

Ik was dan ook in een contemplatieve stemming toen ik in de bus vanuit *Beverwijk* over de *Zeestraat* het dorp binnen reed. Wederom werd ik getroffen door het besef dat er in die 25 jaar in *Wijk aan Zee* helemaal niets was veranderd! Het dorpsgezicht met de grote weide, geflankeerd door het bekende kraagje huizen tegen een lage duinenrij waarachter witte rookwolken van de hoogovens oprezen; aan de zeekant de vertrouwde skyline met de kerktoren en het duin met de luchtkoker, waaraan je kunt zien dat de duinen eigenlijk geen duinen zijn, maar gecamouflleerde bunkers van de *Atlantikwall*. Op het hoogste punt nog altijd hotel *Het Hoge Duyn*, gebouwd op zo'n bunker. En natuurlijk de *Spar*, hotel *Zeecroft*, café *De Zon*, de Italiaan, de patattent op het dorpsplein, *Sonnevanck*, *Heliomare*, de strandwandeling en *De Moriaan*, de *Straffe Hendrik*, de nasi-schotel en de boerenkool met rookworst, de snert in de speelzaal, zelfs het personeel van *De Moriaan* is volgens mij niet veranderd! Alles precies als 25 jaar geleden!

Troost

Toen ik hier voor het eerst kwam waren mijn dochters 1 jaar oud, nu hebben ze een baan, een huis en een vaste relatie. En waar de skylines van *Rotterdam* en *Utrecht* een complete metamorfose ondergingen was in *Wijk aan Zee* nog alles hetzelfde gebleven!

Ik besepte dit in een flits toen ik na het viaduct het dorp binnenreed en ervaarde het als een grote troost. Vooruitgang is goed, maar de wereld holt maar door en dan is het fijn als er zo'n plek is als *Wijk aan Zee*.

Die ervaring van het vertrouwde, gecombineerd met een ambiance waar je je tussen tweeduizend andere schakers even geen zonderling hoeft te voelen, is ongetwijfeld een van de succesfactoren van het '*Tata Steel Chess Tournament*', pardon my French. Winnen of verliezen wordt zo een bijzaak.

Muddy Waters

'Ja ja', zal de cynische lezer nu wel denken: 'relativerende woorden zeker om je schamele toernooi-resultaten te bagatelliseren!' Maar lezer, neen, deze woorden zijn gemeend!

Neemt niet weg dat het toernooi voor mij inderdaad teleurstellend verliep. Met 3 uit 7 speelde ik onder mijn niveau. Hoewel, waarschijnlijk

is dit inmiddels mijn niveau! '*I'm going down slow*', zong *Muddy Waters* al en die tekst waart de laatste tijd vaak door mijn hoofd. In de openingsronde gaf ik al na een paar zetten in een mij nota bene bekende opening een stuk weg, in de 2e en 3e ronde kwam ik niet door de verdediging heen van twee 1500-spelers en in de 4e ronde werd ik in een saaie kutpartij langzaam van het bord gedrukt. Na twee dagen had ik dus 1 uit 4, vorig jaar begon ik met 2,5 uit 4! De derde dag scoorde ik echter 2 uit 2 en kwam ik op de mij vertrouwde 'drie uit zes'. Op de slotdag moest ik tegen clubgenoot *Timo*, die tegenwoordig een maatje te groot is voor mij. Ik speelde te defensief en werd daarvoor gestraft met een nul.

De andere Kees V

Eigenlijk waren alleen mijn laatste twee partijen interessant: de zesde ronde tegen *Kees Vreeken* (de andere Kees V.) en ook de partij tegen *Timo*, waarin ik nog onverwacht kansen kreeg, die ik helaas niet benutte.

Van *Kees Vreeken* had ik vorig jaar in 17 zetten gewonnen. Op het bord kwam dit keer dezelfde variant, waarin de Keresiaan op de 11e zet afweek. Ik was verrast, want zijn alternatieve zet leek erg onlogisch.

Maar hij had het bekeken, bekende de oud journalisten-kampioen (lang geleden, maar toch) en dit was volgens hem beter. Misschien heeft hij gelijk, maar dan had hij in het vervolg geen fouten mogen maken. En dat gebeurde wel. Aan beide kanten overigens. Na de zestiende zet van zwart stond het zo:

Een ingewikkelde stelling. Hier vervolgde ik met **17.b4!** en na **Db6** met **18.Dd2**, om mijn torens te verbinden en mijn loper over de diagonaal te kunnen bewegen. Dacht ik. Maar beter was **Pd2**. Met 18..., **a5!** had zwart het initiatief over kunnen nemen. Er volgde echter **18..., Lb7 19.Pd6 La6 20.b5 Dc5 21.e5 Pxe5? 22.Lxe7**. Wit wint een stuk.

Drie uit zes

Timo was met 2,5 uit 3 zeer voortvarend begonnen, maar scoorde in

de volgende drie ronden slechts een halfje. Zo waren we beiden op drie uit zes gekomen. Helaas had ik zwart, wat ik tegen *Timo* een nadeel vind.

Onze partij begon moeizaam. Pas op de 19e zet ging de eerste pion er af. Na de 25e zet van wit (**Txe3**), stond het zo:

Stand na 25. **Txe3**. Zwart heeft te defensief gespeeld en dreigt overspeeld te worden. Materieel is het nog wel gelijk, maar de computer geeft wit al een voordeel van 2.0.

Ik speelde hier **25...Pg5**. Hierna besloot *Timo* de zaak open te breken: er volgde (na 25..., **Pg5**) **26.e6! fxe6 27.fxe6 Lxe6 28.Lg6+ Kd7 29.Tfe1 Df6 30.Te5**

Wit heeft hier iets niet goed gedaan. Zwart heeft weer lucht, maar de stelling is ingewikkeld. Ik had hier nog vijftien minuten en *Timo* nog zeven. Ik stond hier voor een dilemma. Moest ik hier mijn paard en toren ontwikkelen? Of snel handelen en bij voorbeeld h3 spelen? Dat lijkt dreigender, omdat de h-lijn dan geopend wordt; en wit kan geen g3 of gxh3 spelen vanwege de zwarte paardvork op f3. Mijn tweede toren kon ik er dan sowieso snel bij trekken.

Ik koos voor **30...h3**. Helaas had de dreiging niet genoeg om het lijf. Na 30., Pd6, met als evt. vervolg Pc4 had zwart weer volop meegedaan; de computer geeft zwart zelfs een klein plusje.

Zoals eerder uit de doeken gedaan verzuimde ik deze kans waar te nemen. Hierna maakte *Timo* korte metten. Er volgde na 30., h3 nog

31.Lf5 hxg2 (de h-lijn is open, maar ik heb er niet veel aan) **32.Lxe6 Pxe6 33.Txe6 Df4 34.Te7+ Kd8 35.h3! Pd6** (te laat) **36.Pxd5! Dxd4 37.Dxc6** en opgegeven.

Après schaak

Het sociale gebeuren verloopt de laatste jaren minder liederlijk dan vroeger. Ik zat voor het eerst in het geweldige pension *Haasduin*, waar ook de journalisten *René Nijland* en *Alexander Münninghoff* bleken te logeren. Dit gaf in ieder geval geanimeerde ontbijtsessies. *Sonnevanck* werd uiteraard met enkele bezoeken vereerd, maar steeds rechttop weer verlaten.

Vermeldenswaard is nog het gezamenlijke etentje op mijn laatste avond met een groep Rode Lopers. *Arnold* had gereserveerd, maar toen ik bij het afgesproken etablissement aankwam, bleek het gesloten. Omdat ik mijn telefoon thuis had gelaten, was ik in een rondje langs diverse restaurants gelopen. De anderen bleken ongeveer drie minuten na mij hetzelfde rondje te hebben gelopen, waardoor we elkaar gemist hebben.

Toen ben ik maar een patatje gaan halen en met een blik bier op bed een boek gaan lezen.

Rode Lopers Combineren – aflevering 25

Peter Das

Het jaar 2019 is nu al een rijk combinatiejaar. Het komt niet zo vaak voor dat ik ruim voldoende stellingen heb voor deze rubriek en dat ik een keuze moet maken over welke ik doorschuif naar volgende keer. Hopelijk is dat een goed teken voor de rest van het jaar. Opvallend aan deze aflevering is dat er slechts één stelling uit de interne competitie bij zit. De overige stellingen waren afkomstig van de SOS-competitie en uiteraard van het Tata Steel Chess toernooi dat in januari gespeeld is.

Net als in andere afleveringen loopt de moeilijkheidsgraad op van makkelijk naar moeilijk. Vooral de eerste twee stellingen zouden goed te doen moeten zijn. Toch worden op ‘ons niveau’ nog geregeld combinaties over het hoofd gezien terwijl je ze als opgave direct ziet.

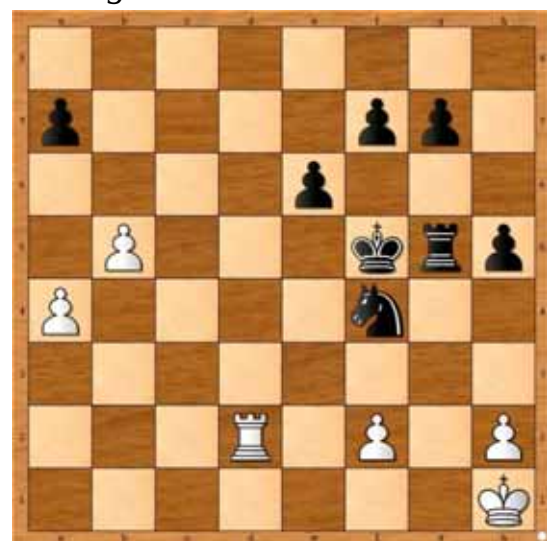
Deze keer twee inzenders. Marcel Scholten liet mij een mooie combinatie zien die hij tijdens het Tata steel toernooi speelde. Een van de hofleveranciers van deze rubriek, Peter Hoogakker, wist de weg naar de rubriek opnieuw te vinden via de mail. Bedankt beide!

Heb jij in een van je recente of minder recente partijen een mooie combinatie gezien en vind jij een vermelding in De Balans een hele eer, stuur ze dan met oplossing bij voorkeur in pgn of FEN formaat (een screenshot gaat ook wel lukken) op naar drlcombinaties@gmail.com. De mooiste ervan worden opgenomen in *Rode Lopers Combineren*.

Stelling 1: zwart aan zet

Stelling 2: zwart aan zet

Stelling 3: wit aan zet

Stelling 6: zwart aan zet

Stelling 4: zwart aan zet

**Oplossingen staan, zoals altijd,
achter in deze Balans.**

Stelling 5: zwart aan zet

Houwdegens (3)

John Temming

In het schaken is er geen universele waarheid en zijn diverse stijlen mogelijk. Maar elke schaakspeler heeft een voorkeur voor bepaalde spelers die passen bij zijn eigen stijl. In deze serie de wat minder bekende, maar o zo bloeddorstige spelers met soms de meest fantastische combinaties, echte houwdegens.

Anatoly Lutikov (1933-1989) ofwel “Luka”

Van alle, echt sterke, relatief onbekende Sovjet grootmeesters (denk aan *Stein*, *Nezhmetdinov*, *Tolush*, *Kholmov* etc.) is *Anatoly Lutikov* misschien wel de meest onbekende. Op internet is er ook nauwelijks, behalve zijn partijen, iets te vinden over hem. *Sosonko* beschrijft wel in een mooi hoofdstuk van zijn boek “*The reliable past*” zijn leven en carrière, maar dat is het dan ook wel. En voor zover ik weet is er ook geen boek met zijn beste partijen. Dus pik ik maar een paar anekdotes van *Sosonko*.

In 1958 kwam de toen 15 jarige *Fischer* op uitnodiging van de Sovjets naar de Sovjet-unie en speelde daar met blitz elke meester weg. Er werd al gebeld naar ver-

scheidene grootmeesters zoals *Flohr* en *Petrosian* om Fischer een lesje te leren, maar uiteindelijk werd *Luka* ingezet voor een match over zo’n 30 partijtjes die Luka overtuigend met zo’n 20-10 won, iets waar Fischer behoorlijk overstuur van was.

In 1949 zat Luka in het *Leningrader* jeugdteam dat Sovjet kampioen werd met o.a. *Korchnoi* en *Spassky*, wat wel aangeeft dat er wel talent zat bij Luka. Waarom is hij dan nooit op het allerhoogste niveau doorgedrongen? *Waarschijnlijke oorzaak: drank*. Sowieso lust de gemiddelde mannelijke Rus een aardig slokkie en het was een publiek geheim dat ook veel sterke grootmeesters flink aan de wodka hingen, zoals b.v. *Tal*, *Stein* en *Kholmov*, maar Luka kon volgens *Sosonko* in zijn jonge jaren makkelijk een liter of meer achteroverslaan en toch geweldig schaken. *Sosonko* geeft overigens aan dat Luka het waarschijnlijk nooit had kunnen maken : “*Matig positioneel gevoel, technisch zwak in het eindspel, en een beroerd repertoire met zwart*”. Toch was zijn gevoel voor initiatief en geniale middenspel voldoende om 6x kampioen van Sovjet Moldavië te worden en ook zelfs een keer derde op het grote USSR kampioenschap. Zijn beste jaren zijn vanaf 65-69 en 73-74 waar hij bij de

beste 25 spelers van de wereld behoort volgens Chessmetrics.

In zijn latere jaren begon de alcohol hem op te spelen en kreeg hij allerlei kwalen waaronder zware suikerziekte. Omdat hij niet tot de schaak-elite behoorde die wel een staatspensioen kregen, moest hij professional blijven tot het laatste eind.

Lutikov stierf in 1989 op 56-jarige leeftijd hongerig, verzwakt en ziek, in bittere armoede. En dan nu maar een paar mooie fragmenten :

Lutikov – Tal, Kiev 1965

Hier staat Tal al beroerd. Kort rokeren kost een stuk, lang rokeren mag niet, de loper slaan geeft het witte paard prachtige velden en de pion is onkwetsbaar. Dus dan maar **21...f5?!**

En nu maakt Luka een mooie combinatie :

22.exf6 ep 0-0-0 23.f7 Thf8 24.Lxb7! Kxb7 25.Dxd8! Txd8 26.Txd7! Txd7 27.f8D.

En wit staat een paard voor. Tal stribbelde nog een paar zetten tegen maar moest berusten in een nederlaag.

In datzelfde Sovjet kampioenschap wordt **Osnos** aan de kant geschoven, hij heeft met zwart zojuist **17...Pc7** gespeeld met de gedachte de hinderlijke witte loper te elimineren. Maar Luka heeft andere plannen :

18.Lxf7!! Kxf7 19.e6+! Pxe6 20.Thf1+ Ke8

(Kg7 Le5+ is nog slechter) **21.Dxg6+ Kd8 22.Dxe6 Dc6 23.Df7** (dreigt mat op f8)

23...d6 24.Lxd6! exd6 25.Df6+ 1-0 (want 25...Kc7 26.Dg7 Dd7 27.Tf7)

Een mooi voorbeeld van tactisch vermogen is de partij **Polugayesky – Lutikov, 1958**. Onze held is hier overspeeld maar heeft nog een mooi, verborgen tactisch foefje. Zwart heeft zojuist Pf6 gespeeld en uiteraard kan wit c5 ophalen, toch?!

28.Dxc5 Pe4

Dit had wit denk ik wel gezien en dacht het met

29.Dc7?

op te lossen. Zwart brengt hem even terug op aarde met

29...Dxd5!!

Nemen gaat mat, maar door de dreiging Dd3 is er nog een matdreiging en f3 is geen oplossing omdat dit een stuk kost.

30.Tc6? Dd1+! 1 – 0

Lutikov – Nezhmetdinov 1959

In een typische complexe Konings-Indier lijkt het dat zwart met 3 pionnen in het centrum compensatie

heeft als wit op f6 het paard slaat. Dus dat doet Luka dan ook niet :

23.Ph5!!? gxf5 24.Dg3 Kf8 25.Lh6+ Ke7 26.Lf5! Pe4.

Redt het paard en de e-lijn komt niet open.

27.Pxe4 dxe4 28.Lg5+ Kf8?!

Ook f6 had niet geholpen, maar was iets beter, zo'n -6 i.p.v. -7... **29.Lxd8 Txd8 30.a3 Tb2 31.Txc4 e3**

Probeert nog iets op g2, maar:

32.Tc2 1-0

En er zijn echt tientallen van dit soort partijen van hem. Hij won, soms meerdere malen, van *Tal*, *Keres*, *Geller*, *Polugayesky*, *Velimirovic*, *Larsen*, *Korchnoi* en nog vele anderen. Het wordt tijd voor een boek over deze grote onbekende speler.

Voorstel aanpassen indeling externe teams

Het bestuur heeft een Bijzondere Leden Vergadering bijeengeroepen op 27 februari 2019 om te stemmen over het onderstaande voorstel t.a.v. de indeling van de externe teams voor komend seizoen.

Voorstel:

Aan het eind van het seizoen wordt een eventueel positief saldo van de externe wedstrijden, gespeeld namens De Rode Loper, door de Wedstrijdleider Extern verdisconteert in de interne ratinglijst van dat moment. Dit resulteert in een *plaatsingslijst*. Van de plaatsingslijst spelen de hoogste acht die beschikbaar zijn in het eerste, de volgende acht in het tweede, etc., net als in het oude systeem. Dit voorstel gaat in vanaf het seizoen 2019 - 2020.

Technisch gezien komt de plaatsingslijst tot stand door de overscore in de externe competitie (w-we, zie bijvoorbeeld <https://knsb.netstand.nl/teams/view/1170>), te vermenigvuldigen met de interne K-factor¹ (op dit moment 30) en deze score wordt opgeteld bij de interne rating.

¹ De k-factor is een vooraf te kiezen constante waarmee de overscore vermenigvuldigd wordt om de ratingverandering te krijgen. Hoe lager

Toelichting:

Op dit moment vindt de indeling voor de externe teams plaats puur en alleen op basis van de interne rating. In dit voorstel blijft de indeling op interne rating als basis gehanteerd worden. Aanvullend wordt een eventueel positief saldo uit de externe competitie als 'extraatje' meegenomen. Daarmee worden positieve resultaten in de externe competitie beloond. Een eventueel negatief saldo uit de externe competitie wordt niet meegenomen in de berekening.

Motivatie:

Tijdens de afgelopen ALV is het voorstel van *Kees Volkers* behandeld waarin is aangegeven dat de indeling van de externe teams een combinatie moet zijn van interne en externe rating en dat een commissie vanuit de leden met een voorstel moet komen om de intentie van het voorstel te concretiseren. Dit voorstel is tijdens de ALV aangenomen met 14 stemmen voor, 8 stemmen tegen en 8 onthoudingen. Er is een commissie gevormd bestaande uit *Kees Volkers*, *Peter Das*, *Arnold van Gelder*, *Marcel Scholten*, *Hendrik Aldenberg* en *Almer Toby*.

Bij het maken van het voorstel hebben we gekeken naar wat de commissieleden

deze is, des te meer partijen tellen mee, en des te minder volatiel is de rating.]

zelf belangrijk vinden en naar wat de commissie weet dat leeft in de club. Hieruit zijn inhoudelijke overwegingen naar voren gekomen. Soms lijken en zijn deze ook tegenstrijdig, soms zijn ze aanvullend. Het voorstel heeft als doel om zoveel mogelijk van deze overwegingen recht te doen zonder de illusie te hebben dat alle overwegingen voor 100% ingevuld kunnen worden.

Dit waren de inhoudelijke overwegingen bij het formuleren van het voorstel:

- Prestaties in de externe competitie zijn medebepalend voor de indeling van externe teams.
- DRL1 is het sterkst mogelijke team, daarna DRL2, etc.
- De indeling is gebaseerd op recente prestaties.
- Over de seizoenen heen is variatie in teams mogelijk.
- Spelers in externe teams zijn actieve clubspelers.
- Leden die tijdens een seizoen wat minder intern kunnen spelen hebben toch de gelegenheid zich te plaatsen voor een extern team, anders dan het laatste team.
- De teamindeling past bij onze clubcultuur, waar gezelligheid en prestatie hand in hand gaan.
- Het systeem is inzichtelijk, duidelijk en goed uit te leggen

aan en controleerbaar door de ALV.

- Het systeem is rechtvaardig in die zin dat nieuwe leden evenveel gelegenheid hebben zich te plaatsen als leden die langer lid zijn.
- De wedstrijdleider extern moet de indeling van de externe teams relatief eenvoudig (lees: binnen 1 uur) kunnen doen.

Vragen en antwoorden:

Waarom wordt niet gebruik gemaakt van het systeem waarbij voor iedereen de hoogste rating (intern dan wel extern) wordt geselecteerd en deze hoogste rating als basis wordt gebruikt voor het vaststellen van de plaatsing van de externe teams?

Allereerst komt de externe rating voor een deel tot stand door andere partijen dan partijen namens De Rode Loper in de externe competitie (bijv. toernooien). Dit gaat dus verder dan de bedoeling van het aanpassen van het indelings-systeem, namelijk om voor DRL gespeelde externe partijen mee te laten tellen voor de indeling. Daarnaast is de KNSB-rating voor de meeste mensen veel minder veranderlijk en dus minder actueel dan de interne rating. Dit is het geval omdat de meeste leden veel minder KNSB-ratingpartijen spelen dan intern partijen. Indelen op hoogste rating botst daarom met de hierboven genoemde overweging om in te delen op basis van recente prestaties. (Veel spelers

spelen maximaal 9 partijen per jaar voor de KNSB-rating. Voor de KNSB-rating tellen gemiddeld de laatste 29 partijen mee. Dit betekent dat voor deze mensen de KNSB-rating gebaseerd is op de afgelopen 3 tot 4 jaar.)

Hoe zit het met de uitvoerbaarheid en controleerbaarheid?

Voor iedere speler die namens DRL aan een externe competitie deelneemt, wordt in Netstand het getal w-we bekeken van de betreffende competitie. Indien dit getal positief is wordt dit getal met 30 (de k-factor) vermenigvuldigd.

Vervolgens wordt de interne ratinglijst aan het einde van het seizoen als basis genomen. Daarbij worden voor alle spelers die een positieve w-we score hebben de uitkomst van bovenstaande rekensom opgeteld bij de interne ratinglijst. In het geval dat een speler in 2 competities deelneemt, wordt het gemiddelde genomen. De nu ontstane scores per speler is de plaatsingslijst voor het seizoen daaropvolgend. Het jaar daarop vindt dezelfde exercitie plaats. Voor de duidelijkheid: ook dan weer wordt de op dat moment geldende interne ratinglijst als basis gebruikt; niet de plaatsingslijst van het jaar daarvoor dus.

Zijn er ook nadelen aan dit systeem?

Eén van de overwegingen van de ALV was sommige spelers structureel sterker zijn in de externe competitie dan in de

interne. Dat wordt door dit systeem niet verholpen. Voor deze spelers zal hun KNSB-rating hoger zijn dan de DRL-rating en als gevolg daarvan is hun verwachte score in de externe partijen hoger omdat nu daarvoor de KNSB-rating wordt gebruikt. Ze presteren dus weliswaar beter in de externe dan in de interne competitie, maar omdat hun verwachte score ook hoger is, vertaalt zich dit niet door in een hogere plaatsingsrating. Ondanks dit kleine nadeel ziet deze commissie het voorstel als de beste balans tussen accuratesse aan de ene kant en het vermijden van (node-loze) complexiteit aan de andere kant.

Zijn er nog andere nadelen aan dit systeem?

Nee.

'De K-factor is op dit moment 30'. Hoe veranderlijk is de K-factor en op basis waarvan en wanneer wordt deze vastgesteld?

De K-factor die DRL gebruikt is overgenomen van de KNSB. Inmiddels heeft de KNSB de k-factor verlaagd naar 25, onze vereniging is daar niet in mee gegaan. Het lijkt alsof dat geen bewuste keuze is geweest van onze club. Hoe om te gaan met de k-factor valt buiten het mandaat van deze commissie; het bestuur zou hier naar kunnen kijken.

Rekenvoorbeeld:

Hieronder staat een rekenvoorbeeld met daarin alleen de spelers verwerkt die momenteel zijn opgegeven als vaste spelers voor de KNSB-competitie. Het rekenvoorbeeld is gemaakt na ronde 20 van de interne competitie. We hebben

hierbij net gedaan alsof dit het einde van de interne en externe competities is.

In het voorstel wordt deze rekenexercitie eenmalig gemaakt: in de zomer na afronding van de interne en de externe competities.

Naam	DRL rating start seizoen	DRL rating einde seizoen *	W-we	K-factor	Delta **	Plaatsings-rating	Volgorde huidige systeem	Volgorde commissie voorstel
Mike Harzevoort	1928	1860	0,51	30	15,3	1875	4	4
Timo Können	1919	1899	0,62	30	18,6	1918	2	2
Arend van de Lagemaat	1894	1889	1,38	30	41,4	1930	3	1
Mitchell Wallace	1888	1901	-0,24	30	-7,2	1901	1	3
Chris Lutz	1787	1713	0,83	30	24,9	1738	8	7
Jos Heessen	1786	1748	1,83	30	54,9	1803	6	5
Chris Regeling	1780	1770	-0,12	30	-3,6	1770	5	6
Paul Buys	1708	1663	-0,7	30	-21	1663	12	13
Hendrik Aldenberg	1706	1675	-0,17	30	-5,1	1675	10	11
Jacques van Gelder	1691	1662	0,85	30	25,5	1688	13	10
Wim van Hoek	1681	1733	-0,7	30	-21	1733	7	8
René de Korte	1664	1689	-0,11	30	-3,3	1689	9	9
Almer Toby	1663	1673	-0,11	30	-3,3	1673	11	12
Henk van Lingen	1624	1615	-0,67	30	-20,1	1615	14	14
Gert-Jan van Oostenbrugge	1550	1567	0,48	30	14,4	1581	15	15
Stijn Voorhoeve	1428	1452	-0,42	30	-12,6	1452	16	16
* na ronde 20								
** negatieve delta's worden niet verwerkt in de plaatsingsrating								

Nieuw adres!

Buurthuis Rosa

Hot Spirit!

Snelschaaktoernooi op de
3de vrijdagavond van de maand...
Malakkastraat 6, 3531 HM, Utrecht (Lombok)

Zaal open: 20:00 u.
Start ronde 1: 20:30 u.
Eindigt rond: 23:30 u.
Speeltempo: 7 min pp

Entree 1 euro!

www.hotspirit.nl

Illegaal

Jos Heesen

In de thuiswedstrijd van ons tweede tegen Oud Zuylen 2 is mij iets overkomen wat ik nog nooit eerder meegemaakt heb.

Ik speelde met wit tegen *Hans de Lange* die op de een of ander manier mijn oom en neef, de glas-kunstenaars *Willem* en *Bernard Heesen* kende, wat aanleiding gaf tot een kletspraatje voorafgaande aan de partij die met steeds druk van wit tot deze stelling vorderde:

Hier besloot ik de lont in het kruidvat te steken en met **21.Lh4...** de kwaliteit te offeren om in het centrum te kunnen doorbreken en die doorbraak te vervolgen met een koningsaanval.

Hans zei toen: "*We zijn dan wel oude mannen, maar we spelen geen oude mannen schuifschak!*" en nam het offer met **21...Pf5 22.Df2 Pxd4 23.cxd4...** aan, en vervolgde met **23...Lb7**. Toen kwam mijn geplande doorbraak: **24.e5 dxe5 25.fxe5...** Niet met de d-pion om Dc5 eruit te halen; er dreigt nu Lc4:

Dus **25...Ld5 26.Dg3 Kh8**. De witte dreiging om te slaan op f6, is lastig te voorkomen. In sommige varianten is het handig als de pion dan ook nog naar f7 kan doorstomen, maar dat heeft zwart verhinderd door de looper op d5 te zetten, vandaar dat ik **27.c4...** speelde, om te kijken of zwart van plan was op de a2-g8 diagonaal te blijven. Maar toen kwam het verrassende **27...g5!** en antwoordde ik niet met de beste zet (Lxg5) maar met **28.exf6...**

Zwart zag nu zijn kans om onder de witte druk uit te komen door de dames te ruilen met **28...De3** en keek niet naar het betere ...gxh4. En zo bereiken we dan de stelling waar bij ons allebei even het licht uit was:

In deze stelling hangen heel veel stukken (zowel witte als zwarte) en moet wit iets doen aan het schaak. Ik zat af te wegen wat ik na het opheffen van het schaak moest doen: mijn loper(s) redden of zijn loper slaan.

Zijn loper slaan leek met het beste en zo gedacht zo gedaan: **29.cxd5?!?** Zwart bedacht zich geen seconde en sloeg de witte dame er af **29...Dxg3** **30.Lxg3 Txe2**.

Geen van beiden hadden we gezien dat wit in schaak bleef staan! Dat een van de spelers het mist kan ik

me nog wel voorstellen, maar alle twee!?!

Het resterende eindspel wist ik zonder veel problemen te winnen. Na de partij zei *Henk* dat hij een SMS had ontvangen van een hem onbekend nummer met de mededeling dat er aan bord 4 een onregelmatige zet gespeeld was! Pas toen *Henk* en ik de partij reconstrueerden voor de live transmissie zag ik het moment van schaakblindheid bij zowel wit als zwart.

Op Utrechtschaak werd er al om de VAR geroepen... en hoe onmogelijk het toch lijkt dat beide spelers (die het koekenbakker niveau ontstegen zijn) het niet gezien hebben.

Ikzelf ken uit de grootmeester praktijk maar een geval en wel in de partij *James Mason - Simon Winawer, London (1883)*.

James Mason

Simon Winawer

Het internationale toernooi dat in 1883 in Londen werd gehouden, was voor die tijd sterk bezet. *Johannes Zukertort* won uiteindelijk overtuigend met 22 uit 26 voor *Wilhelm Steinitz* (19 uit 26).

Zukertort bevestigde daarmee zijn aanspraak op de titel *Beste van de Wereld*, die *Steinitz* zich al eerder had toegeeeigend.

Dit werd nog eens duidelijk tijdens het afsluitende banket: de voorzitter van de organiserende *George Chess Club* stelde een toast voor op de beste speler ter wereld en zowel *Zukertort* als *Steinitz* stonden op om hem daarvoor te bedanken!

Men denkt wel dat dit incident ertoe heeft geleid dat *Zukertort* en *Steinitz*

besloten om in een match uit te maken wie nu werkelijk de beste ter wereld was en dit werd dan de eerste officiële match om de wereldtitel in 1886.

Het toernooi in Londen is ook nog memorabel om twee andere zaken:

1. de partij *Zukertort* – *Blackburne* (waarover een andere keer meer);
2. er werd voor het eerst gebruik gemaakt van een schaakklok:

Eerste schaakklok

Toen drukte men dus niet een knopje, maar de hele klok in!

Maar eerst even terug naar de partij *Mason – Winawer*.

Dit was de stelling na de 43ste zet van wit:

Zwart (Winawer) was nu aan zet en speelde het onverwachte, maar sterke, **43...Pc5(!)** en won daarmee de partij:
44.Dg2 Pe4 45.Kf3 De1 46.Dh2 Pd2 47.Kg2 Df1 48.Kg3 Df3+ 49.Kh4 Dg4 #.

In het toernooiboek treffen we de volgende toelichting van *Mason* aan:

No doubt the reader will see what neither of the players saw at the time--to wit, that this is what is usually known as a "false" or "impossible" move. It was not discovered to be such until some days after the game had been played and when the official copy of the score came to be examined. It was a powerful stroke, and in every sense of the word a successful one, as it left White absolutely without resource.

De eindredacteur van het toernooiboek, *J.I. Minchin*, voegde daar het volgende nog aan toe:

The only explanation that can be afforded regarding this singular impossible move having been made and not detected is that the adjournment had taken place just previously, and the position of the pieces was probably taken down incorrectly on the diagram handed to the member of the Playing Committee, and Black's Knight was placed on d7 instead of e7, thus affording Mr. Winawer the opportunity for his brilliant coup, but for which the game would have probably been drawn.

Johannes Zukertort

Oplossingen Rode Lopers combineren – aflevering 25

Stelling 1: Jan Ackerman – Chris Regeling

SOS competitie DRL 2 – Oud Zuylen
2, 6 februari 2019

1...d5+ wit blunderde vlak daarvoor onnavolgbaar door met zijn Dame de ongedekte pion op c4 te slaan.

Stelling 2: Guus Beltman – Jaap Kamminga

SOS competitie DRL 1 – SG
Amersfoort 1, 16 januari 2019

1...Ph3! twee matdreigingen waarvan er maar 1 te pareren is. **2.Td1 Pxf2** mat. Helaas miste Jaap deze killer in het vuur van de strijd. Gelukkig stond hij al zo goed dat hij de partij rustig afmaakte.

Stelling 3: Peter Hoogakker– Chris Regeling

*SOS competitie DRL1 – DBC 1, 16
januari 2019*

Het commentaar van Peter H.:
Eindelijk weer eens een combinatie.
Eigenlijk meer een openingsgrapje.
Chris heeft met zwart net Pe5
gespeeld en valt mijn gepende paard
op f3 aan. Althans, hij denkt dat hij
gepend is, want ik speel gewoon
1.Pxe5 na een eventueel **1...Lxd1**
speel ik **2.Lb5+** waarna ik de dame
terugwin en een stuk voorblijf.

Stelling 4: Leon Janssen – Marcel Scholten

Tata Steel Chess, 12 januari 2019

1...Lb4+! In plaats van met de
loper, gaat zwart met zijn dame op
g5 slaan. Daarmee dekt hij de loper
op f5 en houdt een vol stuk meer
over. En al zijn stukken staan beter.
Wit had hier kunnen opgeven.

**Stelling 5: Chris Regeling –
Hendrik Aldenberg**

*Interne competitie Rode Loper, 23
februari 2019*

1...Ph4 als de toren van de f-lijn wijkt, volgt Df6+ waarna de toren op a1 valt. **2.Tf2 Pxd2 3.Txd2 Lh3** en de toren gaat eraf. **4. Lf3** heeft geen zin meer want na **4...Lxd2 5.Lxd2** volgt dezelfde dubbele aanval: **5.Df6+** en weg toren op a1.

**Stelling 6: Willem-Jan Veltman –
Eric van Aart**

*SOS competitie DRL2 – Zeist 2, 13
februari 2019*

1... Txe5! En uit. Zwart houdt de schade het beperktst door in stukverlies te berusten en de dame te slaan (2.Dxd5+, maar na 2... Txd5 staat zwart een toren voor zonder compensatie.). Wit stond al een kwaliteit achter, dus hij probeert. **2. Td3!?** (2.fxe5 kon niet vanwege 43... Dxf7) in tijdnood kun je hier als zwart nog de mist in gaan, maar Eric hield het hoofd koel. **2... Te2+!** eerst een schaak om de koning naar een slechter veld te verjagen. **3. Kg1** (3.Kg3 Te3+! 4.Txe3 Dxf7) **Txe1+!** de verdediger van de toren op d3 wordt met schaak opgeruimd. De toren staat nu dus en prise. **4. Kf2 Dxd3 5. Kxe1** zwart staat een toren en een paard.